FELSEFE Sınıf-11

KONU MS 2. YÜZYIL-MS 15. YÜZYIL FELSEFESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

Konu Özeti

Orta Çağ felsefesi olarak da adlandırılan MS 2. yüzyıl-MS 15. yüzyıl felsefesi düşünce tarihinin en uzun dönemini oluşturmaktadır. Felsefe ve din birlikteliğini güçlü bir biçimde gördüğümüz bu dönemde inanç ve inancın akıl yolu ile temellendirilmesi merkezde yer almaktadır. MS 2. yüzyıl- MS 15. yüzyıl felsefesi kendi içinde bütünlük teşkil etmektedir. Bu dönem felsefesi, günümüz düşünce dünyasında ele alındığında bazı olumsuz eleştirilere hedef olmuştur. Din temelli olarak ortaya çıkan bu dönem felsefesi; matematiksel ve bilimsel düşünceden yoksun, kısır tartışmaların yer aldığı, spekülasyonlarla oluşturulmuş bir felsefe olarak eleştirilmekte ve olumsuz değerlendirilmektedir.

Antik Yunan felsefesi ile Orta Çağ felsefesi arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Antik Yunan felsefesinde insanın dünya ile ilişkisi merkezde iken bu dönemde insanın Tanrı ile ilişkisi merkezdedir. Antik Yunan felsefesinde bu dünyada mutluluk için uğraşılır, bu dönemde ise ebedi mutluluk aranır. Antik Yunan felsefesinde insan doğanın bir parçasıdır, bu dönemde ise insan bu dünyaya yabancıdır. Antik Yunan felsefesi dinamik, bu dönem statik durumdadır. Bu farklılıkların yanı sıra sistematik felsefe ile önemli bir etkileşim görmekteyiz. Özellikle doğa felsefesini dışarıda tutarsak, sistematik felsefe olarak adlandırılan Platon ve Aristoteles felsefeleri, sonrasında Helenistik dönem içerisinde ortaya çıkan Stoacılık, Epikürosculuk, Yeni Platonculuk gibi bazı felsefi akımlar, MS 2. yüzyıl-MS 15. yüzyıl felsefesinde inanç ve akıl birlikteliğinin temellendirilmesinde yer almaktadır.

Orta Çağ felsefesi kavram kategorilerini, terminolojisini Antik Yunan mirası ile oluşturmuştur. Burada özellikle Platon, Aristoteles ve Plotinos öne çıkmaktadır. Bu dönem felsefesi dini anlamlandırma ve temellendirme çabasında, ana düşüncelerinde, problemlerinde ve bu problemlere getirdiği çözümlerde Yunan felsefesine bağlı kalmıştır. Yunan felsefesinin temel kavramları işlenerek inanç temellendirilmiştir.

Bu farklılıklarla birlikte özellikle iki felsefi dönem arasında önemli bir etkileşim ve süreklilik söz konusudur.

Platon, Aristoteles, Stoa, Epiküros ve Yeni Platonculuk'tan inanç ve akıl birlikteliğinin temellendirilmesinde faydalanılmıştır. Platon'un, idealar alemi, ruhun ölümsüzlüğü fikirleri hem Hristiyan hem İslam felsefesi tarafından kullanılmıştır. Aristoteles, mantık anlayışı ile Tanrı'nın varlığına dair akılsal kanıtlamalara temel oluşturmuştur. Stoa, Tanrı'nın varlığını kabul eden, Tanrısal bir düzen ve bu düzene uyumun mutluluk getireceği fikrine temel olmuştur. Epiküros, dünyevi hazlardan uzak durmayı öneren öğretisi, Plotinos, sudûr öğretisi ile her iki felsefeyi de etkilemiştir.

SORULAR

1-

Doğu Roma İmparatoru Justinianus, Atina'daki "Akademia"yı kapattı. Hristiyanlığa aykırı diye Yunan felsefesinin okutulmasını yasakladı. Yunan düşüncesi bir zamanlar rasyonalist tutum ile kendisini mitolojiden kurtarmıştı. Şimdi ise Batı'da uzun zaman bilim ve felsefe değil, inanca dayalı bilginin hüküm süreceği Orta Çağ başlayacaktı.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İlkçağ rasyonalizmi Orta Çağ'da etkisini göstermiştir.
B) Ortaçağ felsefesi, Tanrı'nın bilgisini temele almıştır.
C) Doğu Roma imparatorluğu İlk Çağ'ın fikirsel anlamda devamıdır.
D) Hristiyan felsefesi İlk Çağ'dan itibaren etkisini göstermiştir.
E) İlk Çağ ve Orta Çağ felsefesi birbirinin devamı niteliğindedir.

Cevap: B

2-

Orta Çağ Avrupa'sına baktığımızda kilise ve din adamları Hristiyanlığa ve İncil'e uymadığı gerekçesiyle her türlü bilimsel çalışmaya karşı çıkmıştır. Hatta bu bilimsel çalışmaları yapanlar en ağır şekilde cezalandırılmıştır. İşte bu yüzden Orta Çağ'ın diğer ismi "karanlık çağ" olmuştur.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Din bilimsel çalışmaları etkilemiştir.
B) Bilim insanı, bilim yapabilmek için uygun ortamı bulamamıştır.
C) Orta Çağ Avrupa'sında bilimsel çalışmalar tamamen durmuştur.
D) Bilimin bugünlere gelmesinde bazı bilim insanları ağır bedeller ödemiştir.
E) Orta Çağ Avrupa'sında kilise ve din adamları bilimin önündeki en büyük engel olmuşlardır.

Cevap: C

3-

5. yüzyılda İskenderiye Kütüphanesi bilimsel ve felsefi çalışmaların Hristiyan düşüncesine zarar verdiği gerekçesiyle yakılmıştır. 6. yüzyılda da Bizans İmparatoru tarafından Pagan Okulu olduğu gerekçesiyle Yunan Akademisi kapatılmıştır.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisi bu olayların yaşanmasının temel sebebidir?

A) Dini inanç ile felsefi düşüncelerin kaynaşması
B) Felsefenin tüm alanlarında dinin etkili olmaya başlaması
C) Antik Yunan düşüncesinin akla dayalı sorgulamayı esas alması
D) Bilimin inanca ilişkin bilgileri desteklemesi
E) Tek başına inancın bilgiyi mümkün kıldığının düşünülmesi

Cevap: E